

Advies van de stedelijke milieuadviesraad van Herentals over de startnota gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Algemene beoordeling

- Het planvoorstel bevat op het grondgebied van Stad Herentals in hoofdzaak correcties op de bestaande bestemmingen. De aanpassingen zijn meestal positief, maar blijven beperkt, zodat **niet alle voor de hand liggende verbeterkansen benut worden**.
- Het planvoorstel houdt onvoldoende rekening met de ruimtelijke uitdagingen, in het bijzonder voor het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen op het vlak van **klimaat, integraal waterbeheer en biodiversiteit**. Daarom heeft het planvoorstel in zijn huidige vorm slechts een beperkte houdbaarheidsduur en moet het in die zin herbekeken worden.
- Hoewel het planvoorstel een groot gebied bestrijkt, is het niet altijd mogelijk om de **coherentie** te beoordelen. Het is niet overal duidelijk waarom sommige gebieden buiten de perimeter vallen. Een meer expliciete **afstemming met andere planprocessen** (o.a. in het kader van de afbakening kleinstedelijk gebied Herentals) is wenselijk.

Onderzoek- en verbetervoorstellen

1. **De resterende open ruimte beschermen door een bouwstop en het versterken van natuurlijke verbindingen**
 - Voor de **vrijwaring van de open ruimte** worden best het hele landbouwgebied, de boerderijkavels uitgezonderd, **bouwwrij** gehouden. Dat komt naast het landschap ook de grondgebonden landbouwbedrijven ten goede. In het planvoorstel zijn in de vallei van de Aa grote delen van de gehuchten **Hulsen** en **Oirlandse Heide** nog niet bouwwrij.
 - Percelen aan de rand van het **Peertsbos/Getlagen** zijn in het planvoorstel onterecht omgezet van natuur naar landbouw. Het Peertsbos/Getlagen vormt een unieke **overgang tussen de heuvelrug en de vallei** en is als inzijsgebied cruciaal voor de waterhuishouding in de vallei. In het hefboomproject van het strategisch plan Kleine Nete zijn hier al nieuwe recreatieve verbindingen gepland.
2. **Uitbreidingsmogelijkheden voorzien voor multifunctioneel bos en natuur**
 - In een aantal gevallen wordt de categorie **gemengd open ruimtegebied (GO)** gebruikt op plaatsen waar concretere bestemmingen (natuur of bos) voor meer duidelijkheid zorgen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de omzetting van het niet ontwikkeld **woonuitbreidingsgebied Kapellenblok** (Rozenstraat) naar gemengd open ruimtegebied. Het westelijk gedeelte (aansluitend bij bestaand bos) wordt best omgezet naar bosgebied, het oostelijk gedeelte (nu waardevol grasland) naar natuurgebied. Hierdoor wordt de homogeniteit van dit relatief klein gebied gevrijwaard in de overgang tussen (de habitatgebieden van de) Netevallei en Kempense heuvelrug.

- Hetzelfde geldt voor de zone **Proostenbos op de rechteroever van het kanaal**. Hier zijn goede mogelijkheden voor **bosontwikkeling**, als visuele en stofbuffer voor het stort van Umicore. Nu is het geheel in het ontwerpplan ingekleurd als een enclave gemengd open ruimtegebied tussen bosgebieden. Een bestemming als bosgebied is duidelijker.
- Vooral in het gebied **Zavelbos/Grees** worden kansen gemist om de basis te leggen voor de uitbouw van een volwaardig **speel- en stadsrandbos**. De verspreide bossnippers moeten verbonden worden tot een volwaardige bosgordel. De stad heeft nood aan recreatie- en CO2-bos en meer mogelijkheden voor boscompensatie om andere ruimtelijke doelen te realiseren.

3. De valleien herbestemmen in functie van klimaatadaptatie en integraal waterbeheer

- Omdat een ruimtelijk uitvoeringsplan een lange looptijd heeft, moet het getest worden op duurzaamheid, onder meer in functie van **klimaatadaptatie**. In de valleien van Nete en Aa, die nu bijna volledig zijn ingekleurd als landbouwgebied, is er ruimte nodig voor natuurlijke waterzuivering en waterberging, in de vorm van natuurlijke overstromingsgebieden. De natuurlijke veengebieden zijn nodig voor koolstofopslag. Zowel Kleine Nete als Aa zijn **speerpuntgebieden** voor de realisatie van de kaderrichtlijn water.
- Het plan houdt geen rekening met de noodzaak om een **monitoring van de vervuiling** via de afvloeï door zowel Kleine Nete als Aa uit te werken. Deze vervuiling is deels historisch (nu Umicore) en deels actueel (industriegebied Turnhout en intensieve veeteelt en akkerbouw, dit laatste tot tegen de oevers van de rivieren). In functie van deze monitoring moeten sommige activiteiten en hun locatie kunnen bijgestuurd worden.
- Langs de **Aa** is een oeverzone langs de rivier, aangevuld met multifunctionele blauwgroene ‘natuureilanden’, een natuurlijk alternatief voor grootschalige waterretentiebekkens.
- Voor het **valleigebied van de Kleine Nete in Geel en (deels) Olen** wordt met het oog op een nieuwe multifunctionele invulling (water-landbouw-natuur) wellicht best een apart GRUP opgestart. Hierbij kan ook gezocht worden naar een gepaste ruimtelijke bestemming voor de radioactief vervuilde gronden langs de Bankloop in Olen.